

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden a kiadóhivatalban, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:
CIRNER J. JÓZSEF
papnagykerekés, hova az előfizetések és hirdetések bementesen küldendők.
Kéziratok nem adathal vissza.

KÖZÉRDEK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
félévre 2 frt.
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
□ centiméterenként 3 kr.
Kereskedők és gyárosok külön arcképvázlatban részeseznek. Bélyegdíj 30 kr.

Nyitltér sora 20 kr.

Előfizetési felhívás

„KÖZÉRDEK“ XIV. évfolyamára.

Bármily szerény is azon hatáskör, melyet a fővárosi sajtó mindent felölelő tevékenysége mellett egy vidéki hírlap elfoglalhat, az elmúlt 13 év tanúsága arra buzdít, hogy azt jövőre is komoly buzgalommal, hiven az igazsághoz, függetlenül minden irányban, csakis közügyeink, jól felfogott érdekét tekintve, töltsük be. Elismerjük, hogy most, midőn a politikai élet élénksége nemesak a törvényhozás termeiben, a hivatott politikusok clubjaiban, a nagy városok testületeiben, hanem még a legkisebb faluban is kiváló érdeklődést bír kelteni mindenkit egyénileg érintő nagy kérdéseivel, — legezészerűbb lenne politikai lappá változtatni át a „Közérdek“-et is, hogy tért nyithasson hasábjain közönségünknek a politikai ügyeknek, sokban eltérő viszonyaink között, saját felfogása szerint való tárgyalására és megbeszélésére; de be kellett látnunk, hogy ahoz sokkal nagyobb anyagi áldozatok kellenek, mintsem szerény helyzetünk azt megengedné. Addig is tehát, amíg erre vállalkozni kedvezőbb körülmények között alkalmunk lehet, tehetségünkhöz mérten igyekeznünk megfelelni eddigi programunkhoz képest a közigazgatás, közgazdaság, közoktatás és társadalmi tevékenység terén feladatainknak, hű képét igyekeznünk adni vármegyénk, városaink és községeink életében örömmel tapasztalt fejlődésünknek.

Munkatársaink, levelezőink szép sora s azon szíves támogatás, melyben pártolónk, jó barátaink részéről biztosítva vagyunk, képessé tesz arra, hogy a „Közérdek“ jövőre mind fokozatban mérvben teljesíthesse kötelességét, minél fogva ajánljuk a n. é. közönség szíves pártolásába.

A „Közérdek“ szerkesztősége:

Dr. Magyarai Károly. Török Bertalan.

A „Közérdek“ előfizetési ára:

egész évre 4 frt.
félévre 2 frt.
negyedévre 1 frt.

A „Közérdek“ kiadóhivatala:

Cirner J. József.

T. előfizetőinknek adandó, igen szép kiállítású **fali naptárunkat**, nyomdai akadály miatt január 15-én küldjük meg. Addig is szíves elnézést kér a kiadóhivatal.

Karácsony.

Ki ne ismerné Correggio híres festményét, mely Jézus születését ábrázolja? Egyszerű kis istállóban pásztorok veszik körül a Mária ölében ülő kisdedet, körül vakító fény árad szét, mely kápráztatja a földi fényhez, gyöngye nap sugarhoz szokott emberi szemet. E megható, szép jelenet, mely a költőknek, művészeknek oly kedves tárgyat nyújt alkotó tehetségeik bemutatására; melyet Máté és Lukács evangelisták szent könyvükben megörökítettek, az angyalok sokaságának himnuszát, a napkeleti bölcsek hódolatát, a pásztorok imádateljes megjelenését s Herodes kegyetlenségét fűzvéen hozzá, mind e mai napig a legkedvesebb ünneplés tárgya gyermek, ifju és agg előtt s az marad mindaddig, míg a keresztény vallás hite követésre talál e földön, mintegy örök igazságképpen valósítván meg évről-évre a Jézus születésekor megjelent angyal ama szavait: Ne féljete, mert ime hirdetek nektek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz, mert született nektek ma a Megtartó, (ki az ur Krisztus) a Dávid városában!

Bizonyára jól esik szívünknek az igazi, gyermekded öröme nyilvánulásait látni évről-évre, midőn a legtöbb háznál felgyul a karácsonyfa mécsé, s késő életkorunkban is emlékezetes marad az a meghatottság, mely a bethlehemi gyermek születésének ünnepén bennünket eltöltött. De még meghatóbb kell legyen azon tudat, hogy karácsonyi mécsünknek ez a pár

óra felgyuló fénye tulajdonképpen csak jelképe ama hatalmas lelkifénynek, mely a Megváltó tanításával és példájával áthatotta az ókor szellemi sötétségét, megváltoztatta az emberiség erkölcsi nézeteit, nemesebbé tette a társadalmat abban az időben, midőn az erkölcsi romlottság, az erőszak, a hatalom tulkapása, a legborzasztóbb alakot kezdte öltetni.

Mintha hallanók egyik-másik ájtatos szemforgatónak felkiáltását: hát sokkal jobb-e a mai kor? hát nincs-e most is igazságtalanság, csalás, ölés, hatalmaskodás? Van, van, ki tagadná! De ki meri állítani, hogy ezek volnának korunk állandó fővonásai? ki meri állítani, hogy a keresztény humanizmus nem küzd ezek ellen mind hathatósabban s az általános erkölcsi érzület ne ilélné el azokat, kik megvetőleg elfordulnak Jézus tanításától, nemes, szelid példájától? Éppen a karácsonyi ünnepek alatt, midőn a gyermeki szív ártatlan örömezetének hatása alatt állunk, ekkor van legjobb alkalom tanulságos vizsgálat alá venni egyéni és társadalmi életünket, hogy valjon mennyire felel meg a keresztény vallás általános alapját tevő nagy elveknek, és ha azt tapasztaljuk, hogy fokról-fokra haladást tesz e tekintetben is az emberiség, örömmel zengjünk el mi is a mennyei seregekkel: Dicsőség a magasságos menyekben az Istennek! és e földön békesség és az emberekhez jóakarát!

Nagy-Enyed és a millenium.

Magam részéről is hozzá akarok szólni azon cikkekhez, mely fenebbi ezim alatt lapunk mult számában megjelent, azon reményben, hogy lesznek még többen is, kik az eszmecseréhez hozzájárulva igyekeznek megállapítani a kivihetőség szempontjából is mindazt, mit városunk rendezése, külsőleg is vonzóbbá, kellemesebbé tétele végett keresztül kellene vinnünk. Nagyon jól tudom, hogy bizonyos korlátokat szemelőtt kell tartanunk, t. i. sokat követelnünk, feleslegeseket kívánunk, nagy áldozatokat megfelelő ellenérték nélkül tennünk nem szabad; de viszont kicsinyes, a város jövőjének fejlesztésére befolyással nem

TÁRCZA.

Gróf Bánffy Miklós.

Közéletünknek egy igen tisztelt alakja szállott a sirba, losonci gróf Bánffy Miklós királyi főpohárnok mester, városágok belső titkos tanácsos, császári és kir. kamarás, a Lipót rend nagykeresztese, a főrendiház tagja, f. hó 18-án csöndesen elhunyt. Minket, alsófehérmegyieket különösen érdekelhet az ő élete, hiszen annak egy igen jelentékeny részét, az 1838—1848. években, köztünk töltte, mint vármegyénk főispánja, s mindnyájan tudjuk, hogy ez időszak a legélénkebb, történelmileg egyik legfontosabb részét képezi alkotmányos életünknek.

A losonci Bánffy család a legrégibb magyar családok közé tartozik. Mikola genealogiai munkájában egy Hahold nevű őstokról emlékezik meg, ki 970-ben jött volna Magyarországra. Nemzedékről nemzedékre kiváló méltóságokat viseltek, nagy családi összeköttetést és dus vagyont szereztek. E családból származott Bánffy Dénes, Apa Mihály fejedelem sógora, kit 1674-ben, mint a török ellenes párt egyik hatalmas fejét lefejezték. Az ő testvéreinek, Zsigmondnak ágából származott Bánffy Miklós báró, ki 1801. december 18-án Maros-Vásárhelyt született. Elvégezvén tanulmányait, a maros-vásárhelyi kir. tábla bírójá lett, míg gróf Lázár Benedek, vármegyénk főispánja 1837-ben meghalván, Bánffy Miklós főispáni helytartóvá lett kinevezve. A főispáni helytartó, vagy amint akkor neveztek: az adminisztrator czime és állása sérelmes, mert alkotmány ellenes volt a br. Weselényi Miklós később br. Bánffy János vezetése alatt levő hazafias ellenzék előtt s annál inkább Alsófehérmegyében, hol br. Kemény Dénes, Szász Károly, Zeyk József vitték a főszerepet. Ennélfogva,

amint 1838. évi július 9-én Bánffy Miklós közgyűlést tartott, mindjárt szóba is hozták, hogy minő czímen elnököl, a gyűlésen: mint főispán-e, vagy mint főispáni helytartó? A jegyzőkönyvekből ugyanis az tetszik ki, hogy br. Bánffy Miklós, mint főispáni hely tartó nem hívott össze közgyűlést, hanem csak akkor, midőn 1838. május 30-án kelt kinevezéssel a főispáni méltóságot nyerte meg. A főispáni beiktatás ünnepélyét azonban nem 1838. július 9-én tartá meg; ez alkalommal csak szép beszédben üdvözölte a megyei rendeket s felhívta, hogy Ó Felsége V. Ferdinánd hűségére az esküt tegyék le. Beszédére Jablonczai Elek főjegyző felelt, kettős öröm napok tekintvén e gyűlést, midőn alkotmányos módon letehetik a hűségi esküt és egyszersmind első ízben üdvözölhetik főispánjukat. Alig végezte be a főjegyző üdvözlő beszédét, mindjárt szóba hozták a főispáni helytartóságot. Bánffy Miklós azonban nem engedte e felett vitatkozást, hanem felolvastatta a „felséges királyi főigazgató tanácsnak 1838. márczius 31-én 3307. sz. a. kelt rendeletét, melyben a megye rendeit a hűségüknek a főispáni helytartó és az ezen nemes vármegye részéről az országgyűlésen jelen volt követek előtt letételére hívta fel. A megyei rendek nem tágiottak s végül, hogy meg legyenek nyugtatva, Bánffy Miklós elrendelte főispáni kinevezési oklevelének felolvasását, mit is — a jegyzőkönyv szerint — ilyeténképpen huzamosan ismételt sürü eljen kiáltásokban ki-tüntetett és kifejezett örömeüknek kijelentésével értvén a megye rendei s bár is ha ezáltal ezutánra nézve már aggodalmukat telyesleg elenyészve lenni találták, de a multa nézve észrevételeket és óvástételeket mindazon-által mégis el nem mellőzhetve, a jelen kérdés körüli további vitatkozást a hűségi eskü letétele utáni időre halasztották, — mit másnap meg is tettek.

A fényes főispáni beiktatás csak a következő 1839.

év február 25-én történt meg, midőn lósádi Zudor János h. főbíró elnöklelte alatt megnyitott gyűlés a királyi főigazgató által kiküldött beigtató biztosnak: báró Kemény Ferencz országos elnöknek és a főigazgató alélölőjének, valamint báró Bánffy László es. kir. kamarás, nemes Krasznamegye volt böles kormányzójának, és a beigtatandó főispánnak meghívására jd Farkas Sándor vezérlete alatt egy küldöttséget menesztett, melynek tagjai közül most csak Pogány György, később szintén vármegyénknek nagydemű főispánja, él.

„Miután a tisztelt Méeltóságok huzamos ideig tartó s közlekedésre nyilván mutató sürü eljen kiáltással fogadtattak, első sorban báró Kemény Ferencz, Erdély híres diplomatája szólalt fel ékes és hazafias szavakban fejezvéen ki örömet a kinevezés felett. A főispáni kinevezés felolvasása után a rendek a főispáni eskü szövegének előzetes felolvasását kívánták s mindjárt kifogásolták azt, hogy az 1791. 31. törvény-cikk ellenére nem magyarul, hanem „deák nyelven“ van kiállítva; hogy abba csupán csak a felséges fejedelm iránt tartozó kötelességekről, nem pedig azzal egyszersmind e Hazának s abban ezen nemes vármegyének Ó Felsége szentséges jogaitól merően elválhatatlan s örökre egyvördeki eleméntéről legyen emlékezet; végre tudni akarták, hogy miféle „utasítás“ érte-tik az esküformában, mert a rendek törvényhozási uton kívül adható semmi más instrukciót nem ismernek el. Az új főispán, ki már híres volt finom, udvarias és diplomata módoráról, sietett kijelenteni, miszerint „nem kétli, de sőt fel sem teheti, miszerint a gyűlés terem-ben avagy tsak egy is lehessen olyan, ki azt hihesse, hogy Ó Felsége legkegyelmesebb uralkodónk, más egyéb utasítást, mint törvényest kívánna adni“ s ismételt fel-szólításokra pedig ismét kimondá, hogy valamint ezen nemes megyében lett belépésétől fogva mindenkor ve-

bíró, a lakosság nagyobb része által nem használható, szóval: a közszükség magasabb érdekének nem megfelelő kívánalmakat ne javasoljunk, habár bizonyos ezélszerűséget avagy aszthetikailag is méltányolható körülményt egyiktől-másiktól nem is lehetne eltagadni.

Ezért tehát lemondok a vízvezetékéről, ha elegendő kutunk lesz s azokat mindig tisztán tartatjuk; nem kívánok villanyvilágítást, ha jobb és több ki nem gyuló petroleum lámpást, a mostani csunya lámpafák helyett esinosabb oszlopokra állítunk, vagy a petroleummal jobb, szebb világítási anyaggal, például a gázolajjal teszünk kísérletet. A templom körüli épületeket sem váltanám és rontanám le, mert eltekintve a nagy költségtől, ugyan hová kerülne az a sok üzet, eszmadia, fazakas szin, ha más megfelelő, piacos helyről nem gondoskodunk előzetesen. Nagyon szeretném pl. a Szt-Király-utczának szeszélyes görbületeit, szűk torkait, legalább a nagyon szembetűnő helyeken linea vonalba hozni, hogy a kiépítendő megyeház szép, esinos, lehetőleg széles utcában legyen, de hát ez a jövő és Winkler dr. dolga, most nincs pénz reá. Hát még mily szükség volna a nagy híd körül rendezni azokat a csunya helyeket, a porondon egy kis vasúterre való helyet kisajátítani! De nem fűzöm most tovább, hanem megteszem észrevételeimet a fenebbi czim alatti cikkben foglalt javaslatokra. Magam is azt tartom nagyon sok jó barátommal együtt, hogy azok az építkezési vonalak, melyek most vannak, részben nem elegendők, részben túlságosan elnyulnak, legnagyobb részben nagyon rendetlenek, s ami igen nagy baj: egymással összeköttetésben nincsenek, a piactól pedig — aránylag — mesze vannak. A telkek mindazáltal drágák, nehezen kaphatók s ha valaki az építésre szánja magát, az oly sokba kerül, hogy magunk forma kis vagyonu ember nem mer hozzá fogni. Innen van az, hogy Enyeden oly kevés a csinos ház s oly kevés a kényelmes, csinos szállás, melyek a mi szerény jövedelmünkhöz képest aránytalanul drágák. Ezért partolom azon eszmét, hogy a vasuti indóházról a piaczra egy új ut, a megyeház mellett egy utca nyitassék. A városnak két szép, eddig teljesen elzárt területe nyerne kapcsolatot a piaczczal s adna bőséges, szép, alkalmas helyet új építkezéseknek s egyszerre új, városiasabb képet adna városunknak. Pontosan ki kellene mérni a „sugarútnak” nevezett utca irányát, szélességét, össze kellene hívni az érdekelteket, kiknek nagy része bizonyára felfogná, hogy telke értékének emelkedését, a félreeső, eldugott helyből a legszebb építési vonalba hozását maga részéről is némi áldozattal e ő kell segíteni. De mindezt menél hamarabb, mert hosszas tervezgetésnek elposványosodás a vége. A megyeház melletti utca megnyitásával a „Hellos” birtokosai a legközelebb összeköttetésbe jöve a piaczczal, földjük legalább is 30%-al többet fog érni; itt az utcavonalat

sürgösen szabályozni kell, a lehető legkisebb költséggel. Elég ha a város költ a rendbehozásra, kövezésre, a szabályozáshoz itt-ott szükséges kis területet a telebirtokosok bizonyára szívesen adják ingyen.

Ez a két kisajátítás volna első sorban keresztül viendő, mert legszembetűnőbbben emelné a várost, a legtöbb alkalmat nyújtana az építkezésre s a különböző piaczokkal a legjobb összeköttetéseket létesítené. Ezek mellett pár kisebb kisajátítás, a fegyintézet előtti csunya szénatérnek rendezése, a szögleten levő ronda lóistálló lebontása nagyobb költség nélkül eszközölendő volna.

Városunknak nincsen egy nagyobb ünnepélyekre, tánczvigalmakra, színielőadásokra alkalmas nagy terme, melynek megfelelő mellékhelyiségei is volna. Aki részt vett pl. a márczius 15-iki ünnepélyeken, vagy egy sikerültebb mulatságon, pl. mult évben rendezett fényes sikerű fillérestélyen, közcacsorákon vagy csak közelebb is az ifjúság s a dalkör estélyén, tapasztalhatta azt a kényelmetlen zsufoltságot, s azt a kényelmetlen szorongást, mely felkel bennünk egy véletlen szerencsétlenség, egy színházi tűz gondolatára. Micsoda zárki, sötét lépcsőzet vezet fel, hogy szegyenli bárki is egy idegent oda vezetni s bemutatni kopott, összelyukgattott falait, piszkos ajtóit, ablakait. Pedig azt az épületet, erős, jól épített falával nem is oly nehéz ezélszerűen, szépen átalakítani, s ha 10.000 frtot is költenék reá, akkor is kifizeti magát, eltekintve attól, hogy városunk tekintélye is megkívánja, miszerint közczelokra megfelelő díszes teremmel is rendelkezessen.

A sétatéren emelendő fedett tánczhelyiségre már évek óta gyűjtenek, persze még 20 év is kellene, hogy megfelelő összeg gyűljön össze. Pedig ez az épület is meg hozná a maga jövedelmét, a sok majális és egyéb ünnepély bevételeiből.

Jó járda és ezélszerű kövezés nélkül mai napság város nem képzelhető. A járdák költségének felerészét általában a háztulajdonosok fedezik; a város, ha anyagi ereje engedi, elég segítséget nyújthatna azzal, ha pl. három évi részletben szedné fel a háztulajdonosok tartozását; a fele költséget pedig egészen maga hordozza. Jó lenne mielőbb kijelölni az utvonalakait, felmérni, költségvetést készíteni, a hozzájárulás tárgyában szabályrendeletet alkotni, mert bizony mindez sok időbe kerül, már pedig 1895-ben ehhez is hozzá kellene fogni.

A theologusok estélye.

Ha az öreg városháza öreg nagyterme december 1-én szólni tudott volna, bizonyosan felkiáltott volna örömben „Istenkém, be szépen nézünk ki mi így kettesekén,” mir t. i. a terem, meg a közönség. Mert kérem az a különös dolog történt meg Enyeden, hogy zsufoltság megtelt a terem művészeten gyönyörködni tudó, mulatni vágyó művelt közönséggel. Művészet, művelt közönség és zsufolt terem! Milyen szépen

Losonczy gróf Bánffy György cs. és kir. kamarás, a főrendiház tagja, — ugy a maga, mint gyermekei Katinka és Miklós; losonczy gróf Bánffy Erzsébet férjezett ungerschützi gróf Berchtold Richárdné és férje ungerschützi gróf Berchtold Richard — és gyermekei: Miklós s neje D'Erp Germaine, Charlotte; gróf Serényi Béláné szül. Bánffy Rózsa grófnő és férje gróf Serényi Béla; nagykárolyi gróf Károlyi Sándorné szül. gróf Kornis Clarisse ő felsége a királyné palotakölgye és férje nagykárolyi gróf Károlyi Sándor val. belső titkos tanácsos — gróf Károlyi László, valamint unokái gróf Károlyi Mihály és gróf Károlyi Erzsébet; vásonkői gróf Zichy Pálné palotahölgy s férje vásonkői gróf Zichy Pál s gyermekei: Sarolta, Margit erdői heczeg Pálffy Miklósné és gróf Zichy Antal; valamit özv. gróf Kornis Miklósné szül. báró vécsy Mária ő felsége palotahölgye és csilagkeresztes hölgy nevében fájdalommal jelenti a legjobb atyának, nagyatyának, dédátjának, illetőleg apósának, nagyméltóságú idősb losonczy gróf Bánffy Miklós valóságos belső titkos tanácsos, cs. és kir. kamarás, a Lipót-rend nagykeresztése, királyi főpohárnokmester, a főrendiház tagja és az erdélyi ev. ref. egyházkerület főgondnokának stb.; Budapesten, e hó 17-én éjjeli 11 óraker áldásdus életének 93-ik évében végegyengülésben történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei e hó 19-én délután 2 óraker Budapesten (József-utca 9. számú házában) ev. ref. vallás szertartása szerint tartandó rövid ima után Kolozsvárra szállítatnak s ott a belfalkas-utczai ev. ref. templomban tartandó gyászszertület utá e hó 20-án délután 2 óraker a családi sirboltba fognak örök nyugalomra tetetni.

Gróf Bánffy Miklóssal bezárult az erdélyi 1848. előtti kiváló férfiak sorozata, kik egyszersmind szerencses kezzele vezették a 1861-ben újja éledett alkotmányos élet s a Scherling féle kor alatt közéletünket. Élete, működése kedves emlékezetünkben marad. Béke poraira!

zérélyv Hazánk törvényeit igyekezett maga elebe kitűzni, szintugy teljes iparral leend ezután is azoknak szoros megtartáára nézve. Erre nagy éljenzés között letette az esküt, szép beszédben üdvözölte a beigtató bizottságot és „elnöki díszes székét közörömei kijelentése között elfoglalva,” a rendezés hosszabb tartalmu beszédet intézett, mire Jablonczy Elek válaszolt, üdvözölve az új főispánt, ki fényes ebédet és este bált rendezett, melynek híre sokáig fennmaradt.

Az ő főispansága különben sem volt a nyugalmas fejlődés időszak. A rendek szabadságszerető kitérősei, a jobbágyság felszabadítása melletti és elleni harcok, Varga Katalinnak, az Abrudbánya vidékén tanyázott híres kalandornőnek igaztatásai, kit Saquna püspök — később érsek — és Pogány György alispán vakmerőséggel párosult ügyességgel fogtak el, mind csekélységek voltak aránylag a nemzetiségek mozgalmához képest. Bánffy Miklós helyt állott mindegy, s csak 1848. őszén adta át főispáni méltóságát br. Kemény Istvánnak. A forradalomban nem vett részt, gróf Mikó Inrével, br. Kemény Ferenczel és br. Jósika Samuval visszavonult a közelettől s nagyobb utazás után gazdálkodásban s jótékonyágban talála örömet. 1855-ben grófi méltóságot nyert. Annál tevékenyebb befolyása volt 1861-en kezdőleg az erdélyi részek ügyébe, teljes kegyeit bírván O Felsőségének, kitől a Lipót-rend nagykeresztjét, a belső titkos tanácsosi méltóságot nyerte. 1882-ben m. kir. főpohárnokmester és így az ország egyik zászlós ura lett.

Rendkívüli mértékletes életmódja egész a folyó év nyaráig képessé tette, előhaladott kora daczára, hogy állandóan éreklődjek a közügyek iránt s részt vegyen a főrendiház üléseiben, gondoskodjék vagyona kezeléséről. Ezelőtt négy héttel szobájába elcsuszott, leesett s bal karját eltörte, mi végegyengülését okozta.

Gróf Bánffy Miklós kétszer nősült. Első neje b. Wesselényi Kata volt, kitől Béla fia, Sziládymezze főispánja, a képviselőház alelnöke született. Második neje iktári gróf Bethlen Kata, gróf Kornis Mihály özvegye volt, kitől Erzsébet, gróf Berchtold Richárdné és György születtek. Az előkei család gyászjelentése következő:

egészíti ki egymást e három gondolat s milyen kedves kép ez (még emlékezetben is) midőn a három a való-ságban találkozna, egy percze kiragadják az embert a való élet rideg környezetéből s szaroyakat adva a kép-zetnek az önfeledés édes mámorával s titkos boldog-ságával töltik el a szívet. És ez így vala a thol. este-telyen. Bizonyosságom rá a programu pontok szerint át-változott, kedvesen mosolygó, figyelő, nevető, helyeslő, avagy épen átszellemült arcok, azok az útemesen do-bogó lábak és lábaeszkák és a sok riadó taps, a zúgó éljenek és a „hogy volt”-ok.

Az am, így volt ez! Örülhettek a komoly és a vigmuzsák egyaránt, nagy uralmokat teljesen vissza-nyverték a szívek világa felett. Örültek is, csak Terpsi-chore a táncz isteneje szomorokolt felrehozódva egy szegletbe, pedig ő jött fel a legtöbb rem-nységgel és hozzá mag teljes udvartartásával. Es mégis szomorokod-tott, de hogvis ne, midőn annyin lökdöstek, taposták, tepték, ezibálták szegényt egész éjjeli szünetig. No, ha-nem éjjel után annál jobb kedve lett, Társait nagy ügyvel-bajjal kiszorítva a teremből olyan duhajkodást vitt véghez 4 óraig, mintha nem is a tyukszeméit ta-posták volna le, hanem fel, az enyémet (a mi igaz.)

Hanem sugák én valamit a n. é. közönség fia-talabb részének. Jóllehet nem illek pletykálni, sem a titkot tovább adni, de kárpótlásul azoknak, kiket a szü-lei vasakarát haza kényszerített: titoktartás kikötése mellett elárulom, hogy csinálunk mi az Istenek enge-delmével egy bált, jöjjenek el arra s ha csak egyet-len kicsi kis bántóságok lesz a legapróbb lábak, leg-kedvesebb . . . nos, tudják mit akarok mondani, tehát ha legkisebb panaszuk lesz, akkor mi fizetni fogunk, . . . nem, fizetni nem fogunk; ha nem a megsértett felnek jogot és alkalmat adunk arra, hogy akár a sér-tő féllal, akár pedig más valakivel, reggelig tánczol-hasson, mulathasson kedve szeriat. Beleegyeznek?

Es ezzel ki is beszélgettem volna magamat, ha nem volna az ABC-be L. betű. De mert van s mert a mult szamba történt szerepeltetése óta jogtalanul bi-tortolta az elismerés koszoruját; ezennel kijelentem, hogy az elismerés nem őt, hanem a sorrenben előtte álló tekintélyes nagy K-t s ezuttal épen Kovács Ká-roly urat illeti meg.

VEGYES HIREK.

— **Boldoldog karácsonyi ünnepeket** kívánunk t. olvasóinknak és munkatársainknak. Kérjük, hogy lapunkat becses pártolásokban részesíteni sziveskedjenek.

— **Nádori Vilmos** kir. mérnök, az építészeti hivatal derék főnökét kir. főmérnökké nevezte ki a kereskedelmi miniszter a Nyitra megyei kir. építészeti hivatalhoz; a mi építészeti hivatalunk vezetésével egyelőre Albert iván kir. mérnök lett megbizva. Amidőn szívesen gratulálunk a kir. főnök ur rég megérdemelt kitüntetéshez, — ép annyira sajnáljuk, hogy most kell megválnunk tőle, midőn oly sok teendő vár építészeti hivatalunkra vármegyénk területén.

— **A polgári olvasó egylet** f. hó 26-án d. u. 3 óraker tartja évi közgyűlését. E vidám, kedélyes kör-ben most esténként oly sokan gyűlnek össze a tagok, hogy csakugyan helyén volna egy megfelelőbb helyiségről gondoskodni, hol a tagok több kényelmet is találhatnának; egyszersmind az elnökségnek rajta kellene lenni, hogy a honoratior és polgári osztályból mennél többen álljanak be tagul, mi által necsak a kör, hanem közvetve a társadalom is nagyobb élénkséget nyerne. ezt pedig egy tevékeny elnökség és választmány gondos megválasztásával lehet előkészíteni, de másfelől a kör tagjainak is inkább módjában állana, hogy a társas életet fűszerező jó kedvnek mennél igazibb otthonává válják ez egylet.

— **A szegény tanulókat segélyző kör** jövő január hó 12-én tombolával és tánczcsal egybekötött es-télyt fog rendezni. Nagybó számu rendezőség vállal-kozik e szép feladat mennél sikeresebb megoldására. Előre figyelmeztetjük közönségünket ez alkalomra, s reméljük is, hogy a hagyományos pártolás — mint a multban, ugy ezuttal sem fog elmaradni a jótékony czél érdekében.

— **Maros-Ujvárt** dinamitot, bombát találtak! ezt iták több budapesti lapnak, sőt már nemzetiségi bujtogatásról is suttoztak. Hogy honnét vettek ezt a rozsz tréfát, nem tudjuk, de hogy sem bomba, sem pe-tárda nem fenyegette a derék bányász község nyugalmát, — az bizonyos.

— **„Uj Idők”** czim alatt Herczegh Ferencz a „Gyurkovics leányok” s annyi pompás tárczacik szerzője egy új szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes he-tilapot indított meg, melyhez az anyagot első sorban abból a világból meríti, mely minket, az olvasókat leg-inkább érdekelhet: a magyar társas élet világából. Jól mondja a szerkesztő, hogy a magyar család is új idő-ker él, a mióta arra a feladatra vállalkozott, hogy ma-gyar társas életet szervezzen. Ezt a feladatot csak ugy teljesítheti, ha a régi időkbel öröklött nemzeti tőkéjét, faji sajátosságait, hagyományait, hajlamait és tehetsé-geit teljesen beleilleszti az új idők modern keretébe és alapjává teszi a specialis magyar műveltségnek. Az igazí, az élő irodalom és művészet részint vezet, ré-szint követi ezt az átalakulást. Az „Uj Idők” ezt az irodalmat és ezt a művészetet akarja ápolni és olva-sóival megismertetni, olyan formában, hogy ne jusson eszébe senkinek irigyelni azokat a külföldi irodalma-kat, a melyek egy régi, megállapodott és nekünk ide-gen világgal foglalkoznak. Az első számban Mik-száth, Werner Gyula, Herczegh, Kenedi, Endródi és Bródy az írók közül, — Vágó Pál, Karlovcsky, Margit-tay, Neogrady, Pap, Link a festőművészek sorából van-kon képviselve. Werner Gyula „Olga” czim alatt érde-kes regényt írt az „Uj Idők” számára mely a lap első

nagyobb
alkalmuk
kiváló eli
hogy az
szerez ko
igen esin
gyed évre

tarta me
tött, mil
sor kivá
jai” czim
mely val
tet zst a
len, de n
épitó res
sikerülh
nekarral
nem tult
mellett
gyar zen
mint a n
kes/ültse
és farad
E-től, m
hogy a r
lyenkint
jelen, jó

venytárs
penztári
uton is

Károly
J. Józse
1 frt. S
Gyalai
Reinhold
Antal
kr. Zaja
András
kr. Szab
Miklós
Malmási
60 kr. I
Mihály
Janos
Károly
Vajna
Műve
Gyomai
is szíve

siet az
kereske
körülm
estéje
nepeke
fogvasz
megelő
évi de
vel me
ára es
az ipar
végezh

termé
ország
aputun
költség
5 frt.
Imets
5 frt.
Frölic
Ödön
ügysz
nemes
fillérei
tek. E
urnál

és fon
széles
ugyan
oly f
hírlap
egysz
A nap
szerin
legna
„Egy
műkö
A m
Egyet
szapo
Kossu
emeli
komó
volta
régen
ellenz
közre
még

gélyz
Duna
Istvá
Hube
Káro
lősi
Keres

nagyobb közleményét képezi, csinos illusztrációkkal. Volt alkalmunk olvasni Hercegh Ferencnek hozzá intézett, kiváló elismerést nyújtó sorait s igen örvendünk, hogy az „Anteusz” közkeletű szerzője új babért szerez koszorujába. A lapot Singer és Wolfner cég igen csinos kiállításban adja ki, ára két forint egy negyed évre.

— **A nagyenyedi daloskör** folyó hó 15-én tartotta meg az évi harmadik, hangversennyel összekötött, mulatságát. A jól megválasztott műsor kiváló száma Boray Samu „Kálmán király apródjai” című operájának egyik részlete volt, mely valóban úde, friss és találó jellemzésével élenk tetőzet aratott. Szeretjük hinni, hogy a mesterkéletlen, de mindvégig kellemesen változó motívumokon felépítő részlethez az opera egészben véve hasonlóan fog sikerülni. Gaál Ferenc „A rozsa temetése” vonós zenekarral kísért énekjátékát némileg a modern, majdnem túltöltött stílus jellemzi, mely azonban mind a mellett tanúbizonysága az immár egyre szaporodó magyar zeneiről jelentékeny képességeik. Ugye szám, mint a meg hallott operarészletekkel kellő gondnal és készletezéssel voltak előadva, különösen a sok munkát és fáradságot igénylő „Fehérke és Piroška” Reinecke F.-tól, melyet a női karta kiváló dícséret illeti, kár, hogy a melodráma zenei része kissé vonatott és helyenkint el ellaposodik. — Közönség szép számmal volt jelen, jókedv és tánc a reggeli órákban ért véget.

— **A nagyenyedi kisegítő takarékpénztár** részvénytársaság értesülésünk szerint 95. január 1-ére eső pénztári napját nem tartja meg, mire a közönséget ez uton is figyelemztetjük.

— **A theol. estélyen felülfizettek:** Nagy Károly ref. lelkész 4 frt, Gaspár János 2 frt, ifj. Czirner J. József 2 frt, Bisztricsányi Lajos 2 frt, Morágyi István 1 frt, Szilágyi Farkas 1 frt, Keresztes Pálné 1 frt, Gyalai Károlyné 1 frt 20 kr, Szilveszter Gámalie 1 frt, Reinhold Olivér 1 frt, Mecsér József 1 frt, Harmath Antal 1 frt, Szombath Lajos 60 kr, Bodroghi János 60 kr, Zajzon Ferenc 60 kr, Boér Károly 60 kr, Farkas András 60 kr, Keller Lőrincz 60 kr, Adorján Elek 60 kr, Szakács Gyula 60 kr, Török Bertalan 60 kr, Korbuly Miklós 60 kr, Kövér János 60 kr, Klein Árpád 60 kr, Málnási Domokos 60 kr, N: N: ur 60 kr, Balla Béla 60 kr, Burján János 60 kr, Reich Józsefné 50 kr, Sükösd Mihály 40 kr, idős. Nádori Vilmos 40 kr, ifj. Vinkler János 40 kr, Hegedüs N. 40 kr, Gyarmati 40 kr, Fülöp Károly 40 kr, Folyovits Sándor 40 kr, Koller 40 kr, Vajna N. 40 kr, Szász Albert 30 kr, Kovács Pál 30 kr, Müller Zoltán 30 kr, N: N: ur 20 kr, N: N: 20 kr, Gromán József 10 kr, X: Y: 10 kr. Fogadják e helyen is szíves köszönetünket.

— **A kolozsvári kereskedelmi és iparkamra** siet az érdekeltek tudomására hozni, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr tekintetbe véve azt a körülményt, hogy karácson este, valamint Sylvester estéje a folyó évben hetfére esik s így a karácsoni ünnepekre, valamint újévre szokásos bevásárlásokat a fogyasztó közönség rendszerint az említett ünnepeket megelőző két napon belül szokta teljesíteni: ezennel f. évi december hó 5-én 88071/1894 sz. a. kelt rendeletével megengedte, hogy a f. évi december 23-ára és 30-ára eső vasárnapokon az ipari és kereskedelmi telepeken az ipari munka, illetőleg adás-vevés egész napon át végezhető legyen.

— **Az alsófehérmegyei tört. régész. és természettudományi egylet által az ezredéves országos kiállításra** küldendő tárgyak, különösen az apulmi ásatási terület gipszmodellének előállításai költségeihez hozzájárulni szívesek voltak: Csató János 5 frt, Szalánczi Lőrincz 5 frt, Novák Ferencz 5 frt, Imets F. Jákó 5 frt, Nemes Sámuel 3 frt, Csiky László 5 frt, dr. Nathan Bernát 5 frt, Szentgyörgyi Mór 2 frt, Fröhlich Gyula 2 frt, Szalánczi Jenő 2 frt, Szalánczi Ödön 2 frt, Kóródy Péter 2 frt. A nemes eszme iránti ügyszeretettel kérjük tagtársainkat, megyénk, városaink nemes intelligenciáját, hogy e célnak megvalósításához filléreikkel hozzájárulni szíveskedjenek. Az aláírási ív tek. Fröhlich Gyula gyógyszerész és egyet. pénztárnok uraln található.

Kossuth Ferencz mint szerkesztő. Érdekes és fontos hírt kaptunk a fővárosból, mely bizonyára széles körökben fog feltűnést kelteni. Kossuth Ferencz ugyanis alig hogy letette a honpolgári esküt, máris oly fényes pozíciót teremtett magának a fővárosi hírlapíróadalomban, mely az eddig hazátlan honfűnek egyszerre hatalmas befolyást biztosít politikai életünkre. A napokban lett ugyanis aláírva a szerződés mely szerint Kossuth Ferencz főmunkatársi minőségben hazánk legnagyobb és legbefolyásosabb napilapjának: az „Egyetértésnek” kötelekébe lép s publicisztikai működését e lapnál december 15-én fogja megkezdeni. A mily előnyös Kossuth Ferencz szerződése az Egyetértésre nézve, melynek olvasóközönsége bizonyára szaporodni fog, ép oly alkalmas lesz az arra is, hogy Kossuth Ferencz jelentőségét és befolyását országszerte emelje mert az Egyetértés hosszú pályafutása alatt komolysága, feltétlen megbízhatósága folytán s ellenzéki volta dacára minden túlzástól való tartózkodása által régen kivívta magának minden komolyan gondolkodó ellenzéki politikusk becslését. Most, Kossuth Ferencz közreműködése folytán az Egyetértés emez előnye még jobban ki fognak domborodni.

— **A nagyenyedi iparos ifj. önk. és betegsegélyző egylete** által rendezett Katalin bánya felülfizettek: Dunai Albert, Korbuly Bálint urak 2—2 frt, Ince István, Nagy Károly ev. ref. tiszteletes, Lázár József, Huber Győző, Pap Gyula, Székelyhidy János, Jakab Károly Nagys. Mecsér József, Dr. Garda Kálmán, Szőlősi Ferencz, Mátyás Lajos, Harmath Antal 1—1 frtot, Keresztes Pálné, Nagy Sándor, Bodola Mihály,

(M-Forró), Bauer Antal 50—50 kr. Szegegy János 40 krt, Ifj. Horváth Albert, Fenichel Mór, Göncz Aladár, Kovács N., Sándor Miklósné, N. N. Kovács János, Balla Béla, N. N., Drágics Péter, Szatmári N., Tanics István, 20—20 krt. A nemes szívű felülfizetők, fogadják az egylet vezetőinek leghálásabb köszönetét.

— **Az erdélyi bank és takarékpénztár** részvénytársaság, mely működését mintegy egy hónappal ezelőtt 2 millió korona részvénytokevel kezdette meg, hivatalos nadyszabású üzletkötésből kifolyó aktívával az erdélyrezi kereskedelmi, ipari és gazdasági érdekeket támogatni és fejleszteni. Figyelmeztetjük t. olvasóinkat mai lapunk hirdetési rovatában foglalt hirdetésre.

— **Nyilvános köszönet.** A marosújvári szodagyár tek. igazgatósága folyó hó 7-én 50 frtot küldött a szegénysorsú iskolás gyermekek segélyezésére: nagyságos Blaska Ubald bányatanácsos ur pedig 10 frtot, a felosztott „Dalegyet” 12 frt 59 krt s Csiky Sándorné ö nagysága 2 frt 50 krt adakoztak szintén e célra. Fogadják a nemes szívű adakozók a felhúzótt tanulók nevében hálás köszönetem. Jovián Antal igazgató.

— **Az „Ellenzék”** előfizetési postautalványait veszik lapunk olvasói. Feleslegesnek tartjuk különösen is felhívniuk lapunk olvasóit az „Ellenzék”-re, mert mert még nem volt erdélyi részekben politikai napilap, mely kitűnő szerkesztésűll fogva akkora közkeletűségnek és nőszerűségnek örvendene, mint az „Ellenzék.” A ki azt akarja, hogy mindenről, s főleg az erdélyi részekben folyó eseményekről mindi tájékozva legyen, az fizessen elő az „Ellenzék”-re. A lapunkhoz mellékelt utalványon a legkönnyebben megteheti.

— **A „Magyarország”** című politikai napilaptól 2 oldalt mint lapunk mellékletét veszi t. olvasó közönségünk. A kitűnően szerkesztett független politikai napilapnak felelős szerkesztője a szép tehetségű dr. Holló Lajos. Előfizetési ára egy óra 1 frt 20 kr. Negyedévre 3 frt 50 kr. Félévre 7 frt. Egész évre 14 frt. Fenti lapot melegen ajánljuk a t. közönség pártfogásába.

Szerkesztői üzenetek.

Alvác, B. K. Szívesen veszünk minden közleményt, mely mulunkat segít fölteríteni. Például utalványok lapunk mostani számára is. De másfelől fel kell jegyezni a mi idők eseményeit is s azért kérjük, hogy Alvác és vidéke dolgait vegye kiváló tolla hegyére.

Abrudbánya, Zalathna, M-Igen, M-Ujvár, Balásfalva, Tövis. T. levelezőinket kérjük az egyletek, tarsiadalmi körök gyűléseiről, mulatságosról való értesítésre.

Szerkesztőség:

DR. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN
Kiadó: **CIRNER J. JÓZSEF.**

Nyomatott Cirner J. József könyvnyomdájában Nagy-Enyed.

Henneberg G. (es. kir. udvariszállító) **selyemgyára** Zürichben, privátmegrendelőknek lakására közvetlenül szállít **fekete, fehér és színes selyemszöveteket**, méterenkint **45 krtól 11 frt 65 krig** postabér és vámmentesen, sima, esikos, kokázott s mintázottakat damasztot utb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín és anyaglatban). Mintak postafordulóval küldetnek. Svájcba eimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (1)

6299—894. tkv.

Hirdetmény.

Magyar-Becze község telekkönyve birtokszabályozás” következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-czikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-czikkekben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított, ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-czikk 15. és 17. §§-ai alapján ideértve e §§-oknak az 1889. XXXVIII. t.-czikk 5. és 6. §§-aiban és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. a. pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. b. pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. t.-cz. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutatják e végből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis az 1895. évi június hó 30. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §-ainak esetében — ideértve az utóbbi §-nak az 1888. XXXIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos jogának bejegyzése. ellenében ollenmondással elni kívánók irásbeli ollenmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1895. június hó 30-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ollenmondásuk több figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönbön azok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármely irányban sértve vélik — ide értve azokat is, kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16 §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1895. évi június hó 30-ik napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen, meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármimém igényeket jöhiszemű hatmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig azok a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak az eredetieket a telekkönyvi hatóságtól átvethetik.

A kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.
Nagy-Enyed, 1894. december 15.

Csernátói Vajda Péter,
kir. jbró.

4357—894. tkvi

Árverési hirdetmény,

A nagyenyedi kir. járásbíróóság, mint tkvi hatóság által közhírré tétetik a nagyenyedi Bethlen főtanodának Kosztán Toma elleni árverési ügyében végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 200 frt tőke, ennek 1893. évi július 1-50 napjától 6% kamata, 29 frt per és végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 6 frt 30 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szvenző Kosztán Tomának a felenydi 1-50 számú tjkben A+1—13 sz. alatt felvett ingatlanokból feleresz jutalékára 366 frt megállapított kiküáltási árban elrendeltetett.

Az árverés 1895. évi január hó 9 napján délelőtt 9 órakor Fel-Enyed községben fog megtartani.

Árverezni szándékozók, végrehajtató kivételével, tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes érték-papírban letenni.

Vevő köteles a vételart az árverés jogerőre válta után 3 egyenlő részletben 40, 60, 90 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. jbróóság, mint tkvi hatóságnál és Fel-Enyed község előjáróságánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.
Nagy-Enyed, 1894. szeptember hó 25-én.

Csernátói Vajda Péter,
járásbíró.

Sz. 2266—894. tkvi.

Árverési hirdetmény.

Az abrudbányai kir. jbróóság, mint telekkönyvi hatóság által közhírré tétetik, hogy „Auraria” abrudbányai takarékpénztár részvénytársaság végrehajtatójának Wertlen Crisztina szül. Kornya végrehajtást szvenző elleni 1189 frt tőke, ennek 1891. március hó 13-tól járó 8% kamata, 44 frt 22 kr költség és jár. behajtása végett az abrudbányai kir. jbróóság területéhez tartozó verespataki 927, 686, 1167 sz. tjkben foglalt ingatlanok fele része, a verespataki 931 sz. tjkben foglalt következő ingatlanok az 1881. évi LX. t.-cz. 156 §-a c) d) pontja értelmében egészben: 1 sz. 1434 hrsz 927 sz. tjkben felerésben 24 nyílu zuzda ka. 600 frt, bp. 60 frt. 1 sz. 1449, 1450 hrsz. 931 sz. tjkben egészben 12 nyílu zuzda, terméketlen ka. 300 frt, bp. 30 frt. 1 sz. 1196, 1197 686 sz. tjkben fele része faház, kert ka. 400 frt, bp. 40 frt. 1 sz. 1193 hrsz. 1267 sz. tjkben fele része 12 nyílu zuzda ka. 250 frt, bp. 25 frt. Verespatak községben a községhezánál megtartandó nyilvános árverésen 1895. évi január hó 17-én d. e. 10 órakor a kiküáltási ár 10%-ának bírói kiküáltott kezéhez leendő előleges letétele mellett a kiküáltási áron alul is el fognak adatni.

Vevő tartozik a vételárnak 1/2-át az árverés napjától számítandó 15 nap alatt, 1/2-át 30 nap alatt, 1/2-át 15 nap alatt és ugyan naptól számított 6%-os kamatokkal együtt a gyulafehérvári kir. adó mint bírói letéti pénztárnál az 1881. évi 39425 sz. igazságügyminiszteri rendelet értelmében lefizetni.

E hirdetménnyel kibocsátott árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen hatóság és Verespatak községben az előjáróságnál tekinthetők meg.

Abrudbányai kir. telekkönyvi hatóság 1894. augusztus hó 16.

Veress,
kir. albró.

Sz. 2358—94. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagyszabasi Albina takaréki és hitelintézetnek Czoepa Nikolae és Aldea Nikolae vézai lakos végrehajtást szvenzők ellen 105 frt s jár. iránti végrehajtási ügyében a vézai 61 számú tjkben A— 1. r. 149, 159 hrsz. ingatlanra 186 frt; 2. r. 281 hrsz. 105 frt; a 4. r. 473 hrsz. 11 frt; az 5. r. 498, 499 hrsz. 80 frt; a 6. r. 513 hrsz. 1 frt; a 7. r. 517, 518 hrsz. 25 frt, a 8. r. 562 hrsz. 27 frt; a 9. r. 760, 762, 764 hrsz. 14 frt; a 11. r. 1017 hrsz. 27 frt; a 12. r. 1178 hrsz. 13 frt; a 14. r. 1581 hrsz. 138 frt; a 15. r. 1694 hrsz. 137 frt; a 16. r. 1218 hrsz. 16 frt; a 17. r. 1206 hrsz. 37 frt; továbbá másik végrehajtást szvenző Aldea Nikolae-nak a vézai 59 sz. tjkben A— 1. r. 141, 142 hrsz. ingatlanára 215 frt; és 6. r. 332/1 hrsz. 84 frt és a 3. r. 532 hrsz. a. foglalt ingatlanára 28 frt megállapított kiküáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte s hogy a fenebb megjelölt ingatlanok 1895. évi január hó 10-én délelőtti 10 órakor Véza községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók kötelesek az ingatlanok 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett arólyammal számított óvadékképes érték-papírban a kiküáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíróóság tkvi kiadóhivatala.
Balázsfalván, 1894. október 6-án.

Srammer Béla,
tkvi kiadó.

Erdélyi Bank

és takarékpénztár részvénytársaság
Kolozsvárt,
belközép-utca 2. szám.

Alaptőke 2.000.000 korona,
melyből 50% tényleg be van fizetve.

Üzletkörünk főágazatai:

- 1) Bel- és külföldi váltók leszámítolása olcsó feltételek mellett;
- 2) Betétek elfogadása könyvecskére, melyek után

4 1/2%-ot térítünk

a betéti kamatadót sajátunkból viselvé.

Betéteket elfogad továbbá folyó-számlára és pénztári jegyekre **rövid időre** is.

Intézetünk betéteket bármikor felmondás nélkül fizet vissza.

- 3) Értékpapírok és pénznemek vétele és eladása.

Minden egyéb, a bank és váltóüzleti szakmába vágó ügyelet gyorsan és pontosan és olcsón eszközölünk.

Az Erdélyi Bank 2-3.
és takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága.

790. szám 1884.

Árverési hirdetés.

Alólirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a n.-enyedi kir. járásbírósg 420-894. számú végzése által Csoréa Afrim végrehajtató járára paealkai Roseiu Alexandru s társai ellen 290 frt 34 kr. tőke, ennek 1891. év november hó 7-ik napjától számítandó 6% kamatai és egyéb törvényes járulékaik követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság foglalt és 480 frtra becsült 2 drb. ökr. 1 b. 1 lőszékér, 18 drb. juhbal álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Mely árverésnek a 4731-894. sz. kiküldött rendel. végzés folytán a helyszínén vagyis Paealkán az előjáróság házában leendő eszközölésére 1895. év január hó 8-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűztetik és ahoz a venni szánlékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok, ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz közfelendő.
Kelt N.-Enyeden, 1894. évi december hó 7-ik napján.
Gajzágó Simon,
kir. bírósági végrehajtó

KITŰNŐNEK
és
MEGBIZHATÓNAK
ISMERT

Véd-jegy

BORKIVONATUNKAT

melegen ajánljuk.

Eredeti gyári árjegyzék szerint kapható Nagy-Enyeden

Bisztricsány Lajos Winkler János
Pallos Gyula
fűszerkereskedő cégéknél.

Valódiságáért az alant jegyzett igazgatóság szavatol.

Tokaj-Hegyaljai Cognacgyár Részvénytársaság S.-A.-Ujhelyben.

Dr. Nyomárkay Ödön, Székely Elek,
Zempléni megye közorháza orvosa. ügyvéd.

Figyelem a fenti véd-jegyre!

Markovits Lajos

órák és ékszerész

Nagy-Enyeden, az új leányiskola épületében.

Ajánlja a n. é. közönségnek durraktárát: mindenemű jól szabályozott **schweiczi arany,** **ezüst és nickel** férfié és női **zseborákból,** bécsi inga és schwarz-waldi fali órákból. Amerikai ébresztő órák, első minőségű óra darabonként - jól szabályozva - 3 forinttól kezdve.

Nagy raktár a m. kir. fémjelző hivatal által bítelesített mindenemű arany, ezüst és drágakő

ÉKSZEREKBŐL,

ugymint láncok, karékek, gyűrűk, fűgők, mell-tűk. Dus választék

szemüveg és csiptetőkben

conceav, convee és periszkop üvegekkel. A szemüveg viselő részére szemmérő (optometer) áll rendelkezésre.

Nagy raktár mindenemű valódi és china-ezüst evőeszközök és díszárgyaktól.

Kiválóan alkalmas

karácsonyi és újévi ajándéknak.

Mindenféle óra és ékszer, valamint szemüveg javításokat jutányos árban elvállal és gyorsan eszközöl. Tőle vásárolt, avagy nála javított órákért jótállás vállal. Vidéki megrendeléseket pontosan és lelkiismeretesen eszközöl.

Helyesen írni és olvasni tudó, két 14-15 éves fiu, tanulóul könyvnyomdában azonnal felvétetik. Bővebb felvilágosítás a nyomdában nyerhető. **Cirner J. József,** könyvnyomda-tulajdonos.

Alapított 1865. Szigonyzsim: Dietrich Budapest.

DIETRICH ÉS FIA

ezelött Dietrich és Gottschlig
cs. és kir. udvari szállítók,

tea, rum, cognac és palackozás nagykereskedők

BUDAPESTIEN.

Központi iroda: IV. régi posta-utca 10. sz.

Fiók raktárak:

- IV. váci-utca 12. sz. "Peking városához", a korona kávéházzal szemben.
- IV. kieg.-tér 1. szám "A tea növényhez", V. Andrássy ut 33. "Moskva városához", Andrássy-ut és nagymező-utca sarkán.

Árverési palackozás raktárak: X. Kőbánya, füzér-utca 30. sz.

Városi palackozás raktár: IV. aránykő-utca 1. sz.

Közvetlen behozatal: 187. rendű **Jamaica rum,** francia cognac (C. Duverrey Talonment) és francia, néz hollandi E. vin Lucas Bousi likőrből. Kiválóan ajánljuk mind a Mandarin vegyíték, cs. zár vegyíték, moszkvai vegyíték, király vegyíték és a vari-vegyíték o. e. 3 frtól 12 frtig 1/2 kilonként.

JAMAICA RUM
20, 85 és 1 1/2 liter tartalmú palackokban 25 król o. 6. 6 frtig.

RASILIAI RUM
védjegyünkkel ellátott palackokban, 1 liter 125 kr. 70 centiliter 68 kr.

COGNAC
francia 70 centiliteres palackokban, 1 fr. 20 król 12 frtig. Francia cognac saját özményekkel és védjeggyel ellátva, ezeghink különlegesség, 74 centiliteres palackokban, 1 frtól 18 frtig.

A legkisebb rendelésnek is gyorsan és legyőzhető figyelemmel eszközölünk.

Levegőszigetelt kiváló minőségű áruválogatás, nyomtatott ingovon és hármennyelv elűldünk.

Főraktár Nagy-Enyeden és környéke részére

Bisztricsányi Lajos urnál

MÁRIACZELLI Gyomor-cseppek

nagyszerben hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és ártalmatlan ismeretes házi és népszere.

A gyomorbetegség tünetei: élvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfújtság, savanyu, felbőfőgés, hasmenés, gyomorégés, felesleges, nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs szűkülés.

Hathatos gyógyszernek bizonyult fejtájásnál, a menyinyben ez a gyomortól származott, gyomortúlterhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorhoidáknál.

Említett bajoknál a **Máriaczeili gyomor-cseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi foraktár: **Török József** gyógyszerháza Budapest, Király utca 12. sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppekkel tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brády) és ezen szavakkal: "Valódiságát bizonyítom".

A **Máriaczeili gyomor-cseppek** valódián kaphatók.

Kovács József gyógyszerésznél
Nagy-Enyeden.
Schieszl Károly
3-28 gyógyszerésznél
Balászfalván.

Meglepető új cikkek.

Bátorkodom a n. é. vevő közönséggel tudatni, hogy

Karácsony és Újév alkalmára

igen szép ujdonságaim már megérkeztek, melyek megtekintésére tisztelettel meghívom az érdeklődő közönséget.

A kisdetek örömeinek könnyebb megszerezhetése végett, **játék-áruimat vételáron számítom.**

Az ujonnan érkezett áruk u. m.: **Bőrmunka** dús választékban, (a magyar ipar újabb termékei.) **3 és 4 oldalú tükrök** diszes kivitelben. **Hungaria és nicklirozott korcsolyák,** lehetőleg legjutányosabb árak mellett.

Eddig is tapasztalt b. pártfogásukat kérve, vagyok

tisztelettel

Bisztricsányi Lajos.

Aluminium dohány- és szivartárczák.

Bereponti Scholler főle erőeszközök jótállás mellett.

Aczél korcsolyák 80 krtól. Halifax 1.40 kr.

M E L L É K L E T

A KÖZÉRDEK 52-IK SZÁMÁHOZ.

A gyermeki hála.

A szíven sok érzés kihül,
Mint szertehulló égi test,
Vagy mint a föld, ha szemfedőként
Reá borul az est.

De egy érzésnek szent tüze
Örökre ég híven:
A gyermek-hála mindig lángol
Az ártatlan szíven.

S oh boldog én! kit úgy szeret
Paráncsi, kedves angyalom!
Lelkén e szent láng dobbanását
Már most tapasztalom.

Ringatgatom, dédelgetem,
Csókot lehellek ajkára;
Minden szavam úgy zeng feléje,
Mint egy-egy szent ima.

S míg átvélve tartják karjaim,
Hintázza csendesen,
Ő addig édes apja arcát
Pofozza kedvesen!

Szabó Jenő.

F A L U N .*)

Honka azt hívé, a zöldben
Zavartalan övé lehet
Időd és tét a tétben tölt el
Hat, nyolcz, tizenkét nagy hetet.
Együtt vonultok Fok hegyére,
Midőn a földnek lusta vere
Lassan kering még és a nap
Mint egy nagy bibornok-kalap,
Csak felig jó a szem-határra,
S a réteken átfekszik a
Kelő hajnal arany-haja.
De ebredeznek nem sokára.
Libák gágognak, port vere,
A fuvarosnak szekere

Aztán — kint izzó már a hőség —
Hives szobában bujnak el.
A fénytől, mely jól átszűrődök
Dús rózsaszint kap a terem.
Petőfit olvasgatja Pálom;
A „szentiváni éji-álom“
Bohókás bájját, — pár helyet
Egy-két vonással megjegyez.
Megjárja így... de nincs utaltabb:
Ha jó könyvek szegélyein
Egy kérdőjel, vagy gyatra rim,
S egy ötlet, felírkaantva álltak.
Üres fej piszka, légy teszi,
Ha a hely megtetszik neki.

Bizalmas séták, néha lóhát,
Vad kedvvel, egymáshoz közel;
Elzongorázott régi nóták,
Olykor Mozart vagy Bethoven;
Erkélyre ülni holdas este,
Midőn a zúgó fenyvesekre,
A fejből melán néz a szem;
Egymáshoz érni csendesen,
Amíg a szentjános bogárka,
Vagy a reves fa, mint parázs
Derengi át az éjszakát,
S benépesül az „ördög árka“
Szellemmel, s ajkunk közt a szó
Nyomott, halk, bágyadt, altató.

Forogni hófehér kötényben
A konyhán, míg a tűzhelyen
Egő fatömbök, máglyaképen
Lobognak s fényök kedvesen,
Magát a laktópánba nézi,
S fellángoló, dús szemvetési
Honka arcán két kerek
Rózsát piritnak; Pál nevet...
Nem is lehetne tudni: vajjon
A láng nézése, vagy talán
Pál ur tevé, hogy a leány
Ugy megpirul? — Én Pálhoz hajlom,
Hus a tűzre fogja... hát
Ki dönti el jól a vitát?

Sok ilyent gondolt a leánya,
S ez csaknem egyik elmaradt:

Korán kelés, Mozart, találka,
Lovaglás... Mint bős agarak,
Rohantak Pálra a falucska
Szajhósi és ha általusza
E szóart egyszer, — más napon
Már újra kezdhette; — agyon
Gyötörte őt „nagyság“-a terhe,
Ez együgyű, rút, keptelen...
De hát engedni kénytelen...
A míg Honka bús-leverve,
És unva tölti a napot,
Asított és — halgatott.

Pál ur ez fáj a kis leánynak,
Viselkedésed fáj neki;
Ezernyi gondolatja támad,
Sűrűn ömölnek könnyei
Sovány lesz arczkájára, éjjel
Fehér egérke halk neszével
Áll ablakához, belenéz
Az éjszakába; mely setét
Terül a parkra; kósza szellő,
Tilinkó hangot hoz; a fák
Hajlongnak; halkan locsolák
Kömedrüket a felszökellő
Habok; az úton hallgatóag.
Márvány delphineik állanak.

Búsítsd Honkát balga hősöm,
De már soká nem tűrhetem.
Már két hónapja bibelődöm
Veled, már fárad szellemem.
Költő erem fogy? lomlá elmém
Pihenni vágy? vagy szárnya kelvén
A képzeletnek, elmegyen
S talán más, új ösvényeken
Bolyong örömmel? Mert kutatnám?
Minden mulandó, — végtelen,
Csak tán e történet legyen?
Hajszálon függ éltünk, tűz aknán
Járunk-kelünk; tán csak te járj
Gond nélkül, vérméltúli árny?

Édes volt köztetek, bevallom
A nagy város zajában én,
Ha sorsotok kedvtelve dallom,
Az enyhet mindig megelémem.
Sebemre balzsam, bűnra fényem,
Házam, családom, menedémem,
Erőm, érzésem, szennytelen
Diesvágyam, nem maradsz velem
Immár sokáig... mily nehéz lesz
Keresni egy más tűzhelyét,
Dalolni tán a fegyverek
Harczáról s egy-egy vad, merészebb
Lovag páncélját festeni...
Arany volt ebben a zseni.

Fáj, fáj a váls nyíl-hegy éle,
Csak egy vigasztal: „kis baba,“
Honkám kedves mintá-kepe,
Még megmarad nekem magam,
Hallom beszédét, látom ajkát,
Arczát, amit a rózsá „dajkált.“
Sötét szempárját, vállait,
(Angyalnak ilyent fest a hit)
Kártyától kérni a jövődöt;
Felolvasást tartat velem,
Szemembe néz gyöngöden,
Körül övedz, mint fény a felhőt
Vidám eszével... Ilka megy...
De a mintája kedvesebb.

Werner Gyula

Henchimannus.

(Török Enyed multjából.)

Százba mernék fogadni egy ellen, hogy a nyájas, vagy talán a vasárnap egyhangúsága miatt unatkozó olvasó e nevet látva azt hiszi, hogy annak viselője valami goth, longobárd, vagy Isten tudja miféle távoli népfaj fia lehetett, a kihez semmi közünk, akárhogy hívták, s talán legokosabban teszünk, ha egyáltalán tudomást se veszünk róla. Pedig kár volna Henchimannus urat nagyuri blazirtsággal figyelemre sem méltatni, sőt igen jó volna tudni, ki volt az apja, felesége, gyermekei, kitől s hol tanult meg írni, olvasni, ha egyáltalán tudott, hol, milyen házban lakott, mi volt a rendes foglalkozása, kik voltak a jóemberei, vagy irigyei, mert ha mindezeket s még sok egyéb reá vonatkozót tudnánk, megtudhatók, hogy hatod felszázad előtt milyen forma élet lehetett Enyeden, a mi kedves városunkban, a miről most mondhatni semmit sem tudunk, mert Henchimannus tudásunk szerint az első enyedi

ember, a kinek nevét a történet feljegyezte. Azon idő körül élt, mikor a kastélybeli lutheranus kis templomot, 1333-ban egy év alatt építették, vagy talán a régi fundamentumokra csak újra építették, a mint erről az 1865 ben újraépült templom falába behelyezett köfelirat tanuskodik. 1341-ben történt vele az a kellemetlen eset melynek révén neve az akkori világ hatalmasainak tudomására jutott s így valószínű, hogy mint előkelő, vagyos s a káptalanbeli urak bizalmát élvező embernek, ezen templom építésekor is lehetett szerepe. De lássuk hol és mit tartott meg számunkra a történelem ezen őskori enyedi emberről, kinek, ha korunkig származtók volna le a maradékai. Ezek volnának a legtörzsökösebb polgáraink. A Szeben városi gazdag s szépen rendezett levéltár tudós levéltárnoka, Zimmermann Ferencz, ki már kétszer látogatott el városunkba azért, hogy a Kemény s Barcsay család itt őrzött régi okmányait kibetűzze s lemásolva a hazai történelemmel foglalkozók részére hozzáférhetővé tegye, azt tette életfeladatává, hogy a Mohácsi vész, t. i. 1526-ig összegyűjtse s közre bocsássa mindazon hozzáférhető hiteles okmányokat, melyek az erdélyi német vagy szász lakosok történetére vonatkoznak. Hangya szorgalommal s rendkívüli utánjárással összegyűjtött már Urkun den Buch der deutschen in Sierben bürgen cím alatt egy vaskos kötetet, melyet az erdélyi honismeret terjesztésére alakult német egyet támogatásával közre is bocsátott. Ezen munka 519-ik lapján olvasható azon okmány, mely jelen ismertetésünk vázlatát tartalmazza. Maga az okmány sokkal terjedelmesebb, hogysem itt szösz szerint közölhetnők és sok oly részletet s hivatalos czikornyát tartalmaz, mely a mai kor olvasóját kevéssé érdekli, ezért annak csak azon részét közöljük kivonatosan, mely a mi Henchimannus polgártársunk esetére vonatkozik. Előzőleg azonban még egyet-mást a dolog megvilágítására szükséges előrebocsátanunk.

Az Árpádházi utolsó király, III. Endre 1301-ben meghalván meglehetősen zilált állapotban hagyta hátra az ország ügyeit. A vagyos főurak és főpapok a közvagyonnal rosszul gazdálkodó s gyakran szorult helyzetbe jutott királyok támogatását busán megfizették maguknak, közjövödelmeket adományoztattak maguknak s féktelenségeik szarolásaik királyi elnézését biztosították maguknak. Ehez járult, hogy a trónörökös rendje nem levén határozottan megszabva, gyakorlati voltak a trónviszálokodások, melyek az országot mindannyiszor pártokra szaggatták, így Róbert Károly is csak két ellenkirály felretolása s hosszas belháboru után tudta uralkodását biztosítani, de a rendet megszállítani, a féktelenedéseknek elejét venni ő sem tudta, mert épen uralkodása végén 1341. október 31-ikén kél XII. Benedek pápának azon levele, melyből Henchimannus polgártársunk esetét meg tudjuk. András volt azon időben erdélyi püspök, ki elődei példáját követve, kik tulzott követeléseikkel s erőszakosságaikkal ismételtelen ingerelték nyilt lázadásra a különben bekés és türelmes természetű szászokat is, hihetőleg a papi tized miatt összetűzött az akkori erdélyi vajdával Tamással, ki a kor szellemének megfelelően fegyveres kézzel s ártatlanok lekasabolásával szerzett magának elégtételt. Azt panasolja ugyanaz okmányunk szerint András püspök XII. Benedek pápához intézett levelében, kitől sérelmeinek orvoslását várja, miután a király intézkedései nem vezettek eredményre, hogy Tamás vajda maga köré gyűjtven tisztviselőit s néhány világi embert u. m. Pagan (mai nyelvünkön: Pogány) Istvánt, Sinkát, Rimai Miklóst és Mihályt, Junhus Andrást, Kender Tumpus Gergelyt, Bonczhidai Fábiant és több mást a kecskekői várnagy Rimai Miklós által Fehérvárt felprédáltatta, a várost részben felperzseltette, a férfiakat, nőket ruháiktól megfosztatta, néhányat megsebezett, megöletett, Henchimannus Enyed falubeli lakost (villae de Emduo e helyett de Enedsino vagy Enudiao) a fehérvári egyházmegyéből, a káptalan emberét elfogatta, kintoztatta s addig tartotta fogva, míg ez 200 marka finom ezüstöt le nem fizetett. A püspök szerint a neki okozott kárt 20 ezer márkával alig lehetne megfizetni. A vajda püspöki jószágokat lefoglalt, s ezekből néhányat a király figyelmeztetésére visszaadott ugyan, de később megint visszavette. A vajda a püspök papjait, embereit felségsértőknek nyilvánította s javaikat lefog-

*) Részlet szerző egy készülő verses regényéből.

lalta. A püspök erre a vajdat s a vele tartókat egyházi átokkal sújtotta, de ezek a püspök ítéletét kárhatos módon félvállról vették.

Igy adja elé sérelmeit a kárvallott püspök.

A pápa vizsgálatot rendel s annak teljesítésével a pécsi, egri és nagyváradai püspököket bizza meg azon utasítással, hogy ha a vajda bűnösnek bizonyul, vessék egyházi átok alá.

Mi lett a vizsgálat eredménye? nem tudjuk, azt sem hogy egyáltalán volt-e vizsgálat? mert a következő évben Károly meghal, valószínűleg Tamás vajda is, mert egy más okmány szerint Erzsébet az özvegy királyné már Miklós vajdának rendelkezik, hogy András püspököt, ki időközben a kolozsmonostori conventnek némely birtokait, erdeit, malvait, tizedeit jogtalanul (minus juste) elfoglalta, hívja fel a visszaadásra, mit ha nem tenne, idézze a vajda törvénszék elé, hogy eljárásáról adjon számot.

Az előadottak is eléggé kitérnek, hogy mily gyenge lábon állott hazánkban első olaszvéru királyunk alatt a királyi tekintély, társadalmi rend és jogtisztesség, mikor a politikai kormányzat és igazságszolgáltatás első méltósága s az egyházi főhatalom megszemélyesítője ily modorban folytatták egymás elleni torzalkodásaikat. A kielégíthetetlen papi kapzsiság s a nyers erőszak kíméletlen küzdelme mily súlylyal nehezdedett a védtelen polgárra s a szegény elnyomott falusi népre, elgondolhatjuk a Henchmannussal történetekről, kihez rövid időre még vissza kell térnünk.

Neve arra vall, hogy a városunk, akkor még csak falusi községünk területén a 12-ik század közepe tájt letelepedett flamand, vagy későbbi elnevezés szerint szász fajtól származott, s övéi közt talán Heinzmannak hívták. A község akkori lakossága csekély volt, arra mutat az akkor épült templom kis terjedelme.

A lakosság még akkor tulajdonképpen német lehetett, vagy legalább az iparban s földművelésben jártasabb s munkás és takarékos német faj kezében lehetett a vagyon tulajdonosa.

Magyar lakosság kevés lehetett s csak alárendelt szerepet játszhatott, oláhok pedig itt nem igen lehetnek, mert akkor ők még mint baromtenyésztéssel foglalkozó pásztor emberek, legelővel bővelkedő hegyes vidéken, vagy elpusztult falukon húzódtak meg. Enyed határa bár a jelenleginél a havasok felé messzebb terjedett megélhetésükre alkalmas talajt nem nyújtott.

A gyulafehérvári káptalan községünknek akkori földesura, melynek tagjai többnyire magyar nemesekből kerültek ki, ha akad a községben alkalmas magyar ember, nem tüntetett volna ki bizalmával egy idegen fajtól származó német vendéget, különösen oly időben, midőn a püspök s a mindig vele tartó káptalan tulajdonságai épen a polgári érzületű s nyert kiváltságaihoz szívósan ragaszkodó szász népfajban találtak leghatározottabb ellenzésre s nem ritkán véres visszatorlásra. Henchmannust a vajda az akkori időhöz képest igen gazdag embernek ítéltette, mikor váltásdíját 200 márka ezüstben szabta meg, mely összeg jelenleg legalább 36 ezer forintnak felel meg, s ő ezt ki is fizette az okmány szerint még pedig úgy kell lenni a maga, vagy rokonai vagyonából, mert különben a püspök nem mullasztotta volna el levelében ezt is miut a saját, vagy a káptalan károsodását elpanaszolni.

Többször fordult elő városunk történetében, hogy lakosai emberi életben s vagyonban nagy veszteséget szenvednek mások vétkéért vagy mulasztásáért s erre az a kevés, de élesen körvonalozott vonás, melyet a történelem városunk első megnevezett polgárától fenn tartott, eleven képet szolgáltat. Vajha annyi zivataros nap után verőfényesebbek következének! **a+b.**

Etnografiai tapasztalatok.

— Kézirat. —

Utra keltem, hogy a vármegye lakosságát megismerjem. Karuczát bérlettem, olyat, amely mellett igen szépen lehet a hegyek közt gyalogolni; hozzá egy lovat, melynek nem volt egyéb baja az általános természeti törvényénél, hogy senki erejét meghaladó dolgokra nincs képesítve, s ehhez a két dologhoz függetlenül egy embert, aki, hogy el ne unja magát, hol a keréknél fordulni, hol a lónak menni segít.

De hisz az etnografus keresve sem találhat kedvezőbb alkalmat, mint hogy egy falusi ember társaságában napokon keresztül utazik. Van idő a bizalom megnyerésére, a nép gondolkodásmódjának, egész lelkületének, sőt elbeszélő képességének a megfigyelésére. Tökéletesen így áll a dolog; számítottam is erre. Csak hogy az etnografust némelykor a fátum üldözi. Szeke-resem nem méltányolta az én tudós buzgalmamot, lévén ő Magyar-Lapádnak és messze terjedő vidéknek leggyengébb halló-szervezetű egyénisége. Hosszas fáradságom után sikerült annyira felmelegítenem, hogy megtanított egy titkos tudományra. Hogyan lehet a lovat megrontani, s a rontást visszacsinálni, megbontani?

Repül az a ló, mint a táltos, melyet ő a bűvös kenőcsével végig huzogat! Tudománya első részét szívesen elhittem neki; de arra, hogy a második részéről is meggyőzőzöm, minden költői hangulattal mellettem is, melyet bennem a vidék szépsége keltett, hálátlan tanítványnak bizonyultam. Különbösen hálta azért lihegett oly erősen a lovacska, mert nagy volt benne, nem fért beléje a tűz! Folyton czélogtatott rá, hogy ezt a titkot itt s ott két kupa bor árán szerezte: de ilyenkor meg nekem nehezült meg a hallásom. Tán ezért voltam megfösztvá az élvezettől, hogy eleven táltosban gyönyörködhessem.

A vidék szépsége, főképp Asszonynéptől Medvesi-erlagadó, Messzeterjedő dombvidék, melynek oldalait itt-ott már a fejedelmi korszakban művelt szőlők lepik; ezt a kis házgot s a falvak környékén pár száz holdacska szántót leszámítva a többi mind legelő. Itt egy pakulár, kit órahosszat terjedő mozdulatlanságában bátran lehet messziről czélogni gondolni; amott egy messzire fénylő tavacska tükre a dombtetőn; a távolban a szebeni havasok megőszült óriásai. S a merre csak szem ellát, nyugalom, esend mindenütt. Valóságos áhitat fogja el az embert erre — szép időben, Esőben, fergetegeben nem látam; nem is kívánom.

De mindez nem tartozik az etnografiához. A vidéket szépségeivel együtt elhagyom; nem akarok idegen területen cserkészni. Nehezebb az én dologom; hisz én embereket megismerni indultam.

Hogy az embereket ismerhesük, érintkezni kell velük; ha becsülni akarjuk, kerülnünk kell őket. Így hallottam egy pessimista bölcseletől.

Erintkezni: magában elég egyszerű dolog; nem kell ahhoz tudomány. A becsülés sem kerül az említett mód szerint nagy fáradságba. De hogyan tegyek én jót egy egész vármegye lakosságával? Pedig megismerni mindenestre meg kell; sőt török-szakad le is kell írnom, ha már egyszer az írói honoráriumot elutaztam.

Nem is volt olyan nehéz, mint gondoltam. Sikert! Jót tettem! Egy egész nagy vidék hálijára, jó emlékeztetésére tettem magam érdemessé! Egyszerű a dolog nyitja: jobbnak tapasztaltak a híremnél, vagyis: nem voltam az a rossz, a kitől bennem tartottak; vagyis: a valóság jobbat nyújtott, mint amit a sejtélem ígért. A félelem, a bosszúság kellemetlen érzésétől pedig valakit megszabadítani: mindenestre jótétemény. Hát még az emberek ezreit!

Képzelmek Önök azt a szenzációt, melyet a vidéken egy eleven etnografus gerjeszt. Papírral és íróvesszővel jár-kel az utcán, meg-megáll és jegyez; egy ember jön vele szembe, jól megnézi és jegyez; belép egy házba, körülnéz és jegyez; megkérdi hogy miféle változót s külső öltözéket hordanak; megnézi az ágyat, tulipános ládát, pohárszéket, osztovátát stb.; kivallatja, hogy mijük van, mijük nincs, mivel élnek mesében és valóságban; mi a hitük, képzeletük, örömtük és bubá-natjuk? S mind csak jegyez. A kis gyermeket beszél-teti és jegyez; ennek természetesen egyszerre eláll a szava. Ha a gazda bizalmatlanságát sikerült legyőzni, ott a másik nehézség: az asszony. Ez bemegeyen a hátulsó házba s onnan dörmög az urára: „Úgy úgy vén bolond, azt is irassza föl kee!” Mikor jönni látják, elrejtik a feltettebb s drágább holmijukat. Az utcán összecsoportosulnak: „Hej! nem jó vége lesz ennek.” Mikor egyet-egyet rejtettebb szokásaik felől meginterjúvol, éppen, mint a törvény előtt, se tudója, se látója semminek.

Én nem mondom ugyan meg, hogy minek tartottak eleinte; de azt mondhatom, hogy nem éppen hízogó véleményben voltak expedicióm felől.

Biz én nem is csodálom szegényembert ezt a bizalmatlanságot. Nehéz munkában fárad a legtöbbje, s mikor előtte sokszor érthetetlen köteleettségeit leróttá, mikor az állami, megyei, községi, papi, tanítói fizetést teljesítette — szerencse még, ha kamatthez is nincs rajta: éppen elég marad neki arra, hogy a legválogatottabb módját élveze a... nélkülözésnek. S mindez a terhe a kabátos emberre emlékezteti. Talán néha nem is részesült elég emberséges és méltányos elbánásban. Bizony nem csoda, ha természetes elfogulatlanságát, naivságát, bizalmatlanságát és némi ravasz-ságát váltotta fel.

Valóban kevés az, ami haszna viselt terhei után van. Hazaszeretet és polgári kötelességek ideái pedig beláthatatlan meszeségbe vesznek ott, ahol a gyomor felhői zavarják a magasbalátást.

Pedig a bizalmatlanság nem tartozik alaptermészetéhez. Csak akkviziczió. Örül, ha bizalommal lehet valaki iránt; örül, ha a részvét melegénél egy kissé megpihenhet. Még akkor is, ha a bizalomra éppen semmi különös, vagy csak képzeletbeli oka van.

Volt alkalmam megfigyelni egy legenda képződését, mely a boldogult királyfyt Mátyás király tulajdonságaival ruházta fel. Álrühában jár-kel a nép között,

enyhíti azon méltatlanságok súlyát, melyeket — nézetük szerint — a hatóságok részéről szenvedniök kell. Vigasztalja őket a boldogabb jövővel, midőn majd visszatér „külső országból”, hova a gazdag zsidó haragja miatt menekülnie kellett. Hol egy szegény özvegy asszonyt, hol egy szegény gazdát segél fel, a kapott szállás fejében köszönetül.

Tehát bizalommal fordul oda, ahonnan bármi kis oka van jó indulatot, méltányos elbánást remélni. Sőt oda is, ahol ügyesbajos dolgát elmagyarázhatja s esetleges tévedései felől jóakaratu felvilágosítást talál.

Elég értelmes arra, hogy helyzetének terhes voltát töviről-hegyire elemezze: elég szorgalmas is arra, hogy a törvény követelményeinek, kényszerből, eleget tegyen; de semmiesetre sínes odanevelve, hogy hazafias és polgári kötelességekről magának helyes fogalmat alkothasson.

A népnevelésnek kell kifejtetni azt a magasabb tudatot, hogy az egyes embernek nemcsak magára való, hanem az egészszel közös feladatai is vannak s ez utóbbiak az elsőt néha korlátozni kénytelenek. Öntudatosá kell fejleszteni fájának, ősi jellemének és nyelvének szeretetét. Az idegennel szemben előékeny: megtanulja érte a nyelvet is, hogy vele közlekedhes-sék. De van benne természetes büszkeség és konzervativizmus, a melylyel ragaszkodik a magáéhoz és kicsinyli vagy lenézi azt, a mi idegen. Ez az egészséges ösztön óvta meg eddig is, hogy a nagyobb tömeg vonzó ereje alatt nagyobb változást nem szenvedett. Ezt a titkos ösztönt, a faj fenntartási ösztönét, kell benne minden eszközzel istápolni.

Beszédjébe sok idegen szót vegyít ugyan; némely helyt a hangsúlyozás magyarossága is szenvedett; de a mondatalkotás még kevésse van megfertőztetve. Még ma. A holnap az iskoától függ.

Mert ne beszéljünk a magasabb felfogásról addig. Mig elülről nem kezdtek el, hogy: irni-olvasni csak az ifjabb generáció, az is csak részben tanul; vannak községek magyar iskola nélkül; van iskola tanító nélkül; van hely, a hol a pap tanítana szívesen, de nem szabad; talán bizony még olyan is van, hol évek óta sem tanító, sem papot nem tisztelhetnek. Innen aztán a gyermekek egy része a szomszéd községbe jár tanulni, a mikor is a véletlentől függ, hogy magyarnak megmaradjon.

Nagyon elszomorodtam egy tulajdonság felett, melyet a magyar emberben soha sem néztem szívesen. Helyenkint nagyon alázatosak s a megszolgált bér mellett borralalót kunyorálnak, s még kezét is csókolnának érte.

Azért kaptam össze ezt a két dolgot, mert mind a kettőnek egy a forrása: a kellő önérték hiánya. De az önérték csak helyzete javulásával, intelligenciája emelkedésével fog lépést tartani; töle elválaszthatatlan.

Édes jó uraim, kik ezen nép sorsát intézitek! Ez a nép munkás és értelmes és ma még magyar; megérdemli a róla való gondoskodást. Necsak adóját, hanem az önértékét is igyekezzetek emelni; mert csak így lesz egyik erős szegletköve a második ezred év fundamentumának. A megélhetés, a munka új módjait kell a számára kieszelni, a mi csakis kellő iskoláztatás és kézügyességek útján lehetséges.

De hadd térjek vissza a tapasztalataimhoz. Mindjárt első helyt kellett volna azt a szíves vendéglátást említenem, amelylyel a vidéken jártomban találkoztam. Remélhető, hogy ezen uton az etnografia csakhamar népszerű tudományá fejlődik.

S a vendéglátás alatt pusztán annak prózai részét értem; ámbár napokra terjedő kóborlások közt ez érdemét sem szándékom egy cseppet sem kisebbiteni. Főképp arra a meleg rokonszenvre vonatkoztatom, melylyel utam czéliját felkarolták. Sok adatot szereztek; de különösen temérdek az a sok adattömeg, amelyet ígértek. Azon biztos tугatban, hogy az ígérést akár valóságnak is tekintütem, mely köszönettel adozom buzgalmuknak. Köszönettel tartozom főképp a nőknek, kik a népeletet apró részleteiben közvetlenebbül megfigyelik s kedves előzékenységükkel és csevegésükkel azt velem is megismertették. Kérem mindnyájukat, maradjanak meg irántam eddigi jó indulatukban; attól pedig egyáltalán ne tartsanak, hogy ígéréteiket nem tisztelem eléggé. Sőt igen nagyra becsülöm és naponta felidézem emlékezetemben, hogy el ne feledjem. Attól se tartsanak, hogy korán érkezik küldeményük. Csak küldjék bátran s ha szabad hozzá tennem, minél hamarabb.

Nem kívánom ingyen. Elég gazdag az Isten, megfizethet érte. S amilyen jó, meg is teszi. Meg az elhihetik.

Z.

leverő
rám
Pedig
le a
szébb
ber f
-- a
moso
lidite
kép a
lan e
tattak
mint
szikra
valak
talan
a bel
zervá
komo
falon
komo
a né
tette
a tud
egysz
mása
másk
tekin
tápla
goru
dent
apró
diak-
lanna

Otthoni arczképem.

El-elnézem képzetben
A kis házat ottan,
Hol egykor, mint fürge gyermek,
Vesszőn lovagoltam.
Rahajlik a vén körtefa,
Most is védi, oja —
— Vénült a ház, de még jobban
Vénült a lakója.

Tele van a fa virággal,
Hej, de nem egészen:
Egyik fele kiszáradott
Valamelyik télen.
A család is de megfogyott —
Fáj ezt látni, nézni!
S a ki itt van, a ki távol:
Egyik sem a régi . . .

Szobácskánkban, bent a falon
Kis kép foglal helyet.
Koszorúza a homályos
Fali tükör mellett —
Büszke ifjut mutat e kép,
Legszébb, legjobban —
Ismerem, hisz ez az ifjú
Egykoron én voltam.

A tükörlap bús, homályos
S ez a kis kép fénylik —
Nem csoda, hisz a tükörbe
Tán senki se néz itt;
Hiuság nincsen itt a szívből,
Csak szeretet — annyi,
Hogy e képtől a szem, a szív
Nem tud elszakadni.

Tavasza, ha jön, virágot szed
Jó anyám a réten,
Kis képemet feldiszíti
Édes emlékképen —
Jól tudja, hogy minő kedves
Nekem virág, illat:
S azt hiszi, hogy megérezem ezt
S újra boldogíthat.

Lele veszi néha képem,
Kebelére zárja,
Meleg könyűt is hint reá
Harmatos szempárja —
Ilyenkor úgy dobog szívem,
Ugy hevülök, égek:
— Tán megnézzem itt távol is
Lángját szerelmének . . .

A. F.

Wokál János.

Sohasem tudom elfelejteni, amíg élek. Kínos, leverő, mondhatnám elidegenítő hatást gyakorolt rám nagy időn keresztül a Wokál János boltja. Pedig szebbnél szebb diszkótésű könyvek villogtak le a polezaikról aranyozott betűikkel; szebbnél szebb műszerek, gyerekjátékok kötötték le az ember figyelmét; néha-néha egy jóságos angyalarca -- a felesége -- is felragyogtatta édes, röpke mosolyát: hiába! Az összhatást nem tudták szelídíteni.

A baloldali falon aranyrámás, olajba festett kép állott, egy fekete szakállas, hideg, mosolytalan embernek a képe, kinek csak a szemei mutattak holmi elevenséget s ez is csak olyan volt, mint a korommal lett papíron végig cikázó szikra: csak akkor villogott fel, ha oldalvást nézte valaki. Különbösen ép oly hideg, kiégett, barátság-talan volt, mint az arcz többi része.

Az ajtó felé alkalmazott jelző-csengő zajára a belső szobából rendszeren egy eléggé jól konzervált, vastag aranyláncos, mélabusnak látszó komoly egyéniség lépett ki, szakasztott mása a falon függő képnek, csak hogy még hidegebb, még komolyabb. Nagy lassan elkerül a pudli mögé, a nélkül, hogy egyetlen pillantásra is érdemesítette volna a vásárlóját. Mintha biztos lett volna a tudatban, hogy úgy sem fog megszökni, ha egyszer benyitott. Még a feje fölött függő képmására sem tekintett, pedig a kép egyszer mint máskor mereven, tudakolva függesztette reá a tekintetét s kísérté mindenfelé, mintha gyanút táplált volna ellene; ugyanekkor a vásárlót is szigorú, vallatós szemle alá vette s láthatólag mindent elkövetett, hogy a netaláni pajzán, az egyes apróbb mobiliák hirtelen eltüntetésében jelentkező diák-humort visszaszorítsa a tisztesség medrébe.

Ez a kép tette rám nézve hideggé, otthoniatlanná a Wokál János boltját. Nem tudtam meg-

szabadulni a gondolattól, hogy él, érez, mint hasonmása a pudli mögött s egyszer csak megszólal mély dörgő hangon, még mélyebb, dörgőbb hangon, mint a valóban élő s rám kiált, hogy: „hát nekem mért nem köszöntél te, gyermek!”

Istenem, mit is mondhattam volna reá!
Még egy másik bolondos gondolatom is volt, mely csak azután nyert életet, hogy Wokál János a faragott sima, csavaratos, kampós botjait, tartójukkal együtt átköltöztette az ablak alá, a kép közvetlen közelébe. Esküt mertem volna tenni reá, hogy valami kiszámított dolog az egész s hogy amíg én remegő fisztelettel nézem azt a hideg arczot, hosszú, láthatlan kezét eléránja valahonnan s bele markolja a pálcákba, a legbunkósabb végével nagyot koppant a fejemre, mondván: „Minek bámulsz rám úgy, te borju!”

Jaj, talán meghaltam volna ijedtemben, ha ez megtörtént volna!

Már a „Svada románát” két-három évig is forgattam a lezkeórakon s még mindig nem tudtam megszabadulni bolondos gondolataimtól. Istenem, istenem, hogy is tudott ilyen mogorva, hideg képet festeni az a piktor, amelyik csak néz, csak rémiti, megbabonázza az embert, a helyett, hogy közönyös nyugalma elhagyná vagy egy pillanatra s mosolyogna egyet . . . avagy hogyha fáj valamije, megmondaná, hogy mi fáj . . .

Szegény kép, mit tehetett volna más; kitől tanult volna meg mosolyogni, felvillogtatni szemeiben az öröm rózsás fényét: mikor hasonmása, Wokál János egvike volt a világ legkomolyabb, legzárkózottabb emberének.

Milyen volt családi életében, meghitt baráti körben? beragyogta-e arczát néha-néha az a fényes egyszínű szívárvány, melyet mosolyának neveznek; tudott-e kifejezést adni a lélek rezgésinek, melyet más-más hullámmásba hoz a részvét, a gyűlölet? hiszem, de biztosan nem tudom. Én legalább sohasem láttam mosolyogni, beszélni sem hallottam többet a kelleténél. Mindazáltal ki merem mondani, hogy hideg, részvétlennek látszó külseje alatt a legrokonszenvezőbb, legmelegebb szív dobogott.

S kik közelebbi érintkezésben voltak vele, nemesszivőségének több példáit ismerhetik, melyeket a visszafizetés, a jutalmazás reménye nélkül hajtott végre. En csak egy ilyen példát tudok életéből s ez is elegendő, hogy nemes jellemét, áldásos jóságát kimagasulva láttam magam előtt.

Elmondom e rövid, de jellemző apróságot.
Egy nap meztelbős, színehagyott kabátu gyermek állított be a boltba, orczáján a sírás félreismerhetlen nyomaival; szakadozott szalmakalapját félenken borította a képére, mintha remegő könyeit akarta volna eltakarni.

A háttérben levő fali óra egyhanguan kegyeggett; a festett kép kedvetlenül, mereven tekintett alá; a mellékszobából lassu léptek zaja hangzott . . . pár tompa száraz köhécselés s Wokál János komoran, hidegen állott a pudlija mögött.

— Mi kell? kérdé mélyen bűgő hangján.
— Egy garasra négy darab szivar lón a lassu felelet.

A gyermek visszaakarta fojtani szepegését, de a komoly ember mégis észrevette. Pillanatra ráfigyelt, azonban, úgy látszott, nem nagyon hatott reá. Fiókjából kikereste a négy darab szivarkát s átnyujtotta. — Ne!

A gyerek menni akart.
— Megállj csak! szólt utána hidegen, szenvtelenül, mintha nem is ő, hanem a festett kép szólt volna el magát. — Ugy látom, hogy sirtál . . . miért sirtál?

— Megverték . . . nagyon megverték, válaszolt a gyermek fájdalmasan s pilláit legott elöntötte a visszafojtott könyű.

— Hm . . . s ki vert meg?
— Az osztálytanító ur.

— Miért? tán rosszat csináltál.
— Nem csináltam én semmi rosszat, csak nem volt könyvem. A tanító ur elrendelte, hogy vegyen mindenki könyvet magának, mert másként nem megy a tanulás . . . Akinek pénze volt, vett . . . Nekem nem volt pénzem, nem tudtam venni . . . A lezket ugyan megtanultam, fel is akartam mondani, de a tanító ur azt mondta, hogy az semmi . . . ha nincs könyvem, nem tudhatok semmit . . . Aztán behívatta a kursort, lefektetett a padra s addig veretett, amíg csak sirni tudtam.

Wokál János arczán valami gunyos, kedvetlen mosolygás rángatózott végig, mely olyan volt, mint a mikor nagyon, de nagyon haragszik valaki s nem tudja, hogy kire öntse ki a haragját. Szokatlanul felcsillanó szemekkel bámult maga-

elé, majd végig pillantott az összehalmozott könyveken s mikor tekintete átsuhant a festett képen, a gyermek szinte borzadva vette észre, hogy a kép szemei is kezdenek lobogni, azok is végig villannak a könyves polezokon a vén órán, mely lassu monotonossággal verte tiktakkjait s végezetül megpihenve a siránkozó fiun, addig-addig merevült, égetett a szemei közé, míg forogni kezdett vele az egész bolt.

— S hát igazán nem volt pénzed könyvekre? kérdé Wokál János — — — vagy tán a festett kép.

— Igazán nem. Apám szegény ember, nem tud segíteni. A nyáron bent maradtam „rezidensnek”, kaptam is egypár forintot, de odaadtam apámnak, hogy . . .

— Hogy?
— Hogy vegyen rajta kenyeret a kisebb testvéreim számára.

— Nyomorult ember! dörögött magában Wokál János, mire a gyermek ereiben megfagyott a vér, azt hívén, hogy őt vagy apját illette ez a szidalom . . . Hogy hívják a tanítódat?

— Hegyesi Pálnak.
— Nyomorult! bugott fel újra az előbb halott mély hang. — Majd megmondon a rektor professornak . . . azaz hogy . . . hogy hívják csak? A gyermek megnevezte magát.

Wokál János feljegyezte a nevet s aztán meghagyta, hogy másnap jelenjen meg nála; de ne merjen elmaradni, különben . . .

Mondott még valamit, mit a gyermek nem tudott megérteni s ami elannyira hasonlított valami boszus kifkadáshoz, hogy a szegény fiu ugyancsak boldognak érezte magát, mikor ismét kint lehetett a szabad levegőn.

Eljött a másnap, de aki nem jelent meg a boltban, az a meztelbős, vörösré sirt szemű fiu volt. Nem mert benyitni: félt a hideg, érzéketlen embertől.

Tíz óra tájt kihívták a klassziból a kontrához, itt volt a purgatorium, hol nem annyira a lelkeket, mint inkább a nadrágot szokták megtisztítani az akkori idők legkitünőbb peesétisztító szappánával — a nádbottal, mely egyuttal kiváló nevelési eszközül is szolgál a tudós professorok előtt, kik (szándékos tévedésből) e tisztulásra predestinált ruhadarabban egyszer, mint máskor benne felelték a gyöngéd figyelmeztetések iránt rendkívül fogékony emberi testrészt is.

Képzelték, hogy minő ijedelme közt nyitott be szegény e furcsa „lovaggá-avató” szentélybe. Azt hitte, hogy a teguapi adag folytatása következik. De nem. Egyszerűen csak értékre adták, hogy menjen át Wokál Jánoshoz, a ki ajánlatos külseje, szalonia megjelenése miatt aligha nem boltos inassá szándékozik szegődnetni. Mondották és kaczagtak a szegény, gyámoltalan gyermek felett, ki halálos aggodalmak közt ballagott át a könyves boltba.

Alig lépett be, mikor Wokál János egy tekintélyes nagy paksamétát nyomott az ölébe. Arcza most is a régi, hideg, szenvtelen volt, csak szemében égett valami esodálatos meleg, mely még a festett kép mogorvaságát is megaranyozza.

— Ne, itt van! szólt hozzá kissé indulatosan, mintha haragudt volna. — Voltam a professorodnál, azt mondta, hogy . . . No, no jól van, csak igyekezz tovább is . . . Megérdemled ezt a csekélységet . . . Itt van mindenféle könyv, szedd be a fejedbe valamennyit . . . ember lesz belőled . . . Most pedig menj . . .!

Még csak nem is mosolygott, mikor elfordult a gyermektől. Be se várta, hogy szegény magához térve meglepetéséből, valami köszönetet rebegjen, szép lassan beballagott az oldalszobába.

Hej hogy mosolygott, hogy tánczolt az a komor, festett kép a falon, mikor a boldog gyermek rá veté könyvekben uszó tekintetét! milyen sebesen vert a vén fali óra! hogy mosolyogtak, integettek a diszkótésű könyvek aranyos betűi, mintha részt kívántak volna a gyermek régen nem érzett édes öröméből . . .!

Istenem, istenem, mért is nem maradt ide kint az a hideg ember, hadd lett volna szemtanuja ama tiszta, kifejezhetetlen boldogságnak, melyet maga teremtett . . . Hiába! félt a hálalkodástól.

Ilyen nemes szívű lélek volt ez a rideg mogorva embernek látszó Wokál János, kit tisztelve szerettem, a mig élt s ki után igazi fájó könnyet töröltem ki szememből, hogy meghalt mert hát az a szegény meztelbős gyerek, az a megvert, elhagyatott gyerek, magam valék.

Aldás emlékezetére! **Ároktőy.**

Kitüntetve.

CIRNER J. JÓZSEF.

Alapított 1860. Sürgönczim: Cirner Nagy-Enyed.

Kitüntetve.

Könyv és könyomda (litographiai) vállalat, papirnagykereskedés és könyvkiadóhivatal.

ELJEGYZÉSI

és

ESKÜVŐI KÁRTYÁK

LITOGRAPHIROZVA

a

LEGCSINOSABB

KIVITELBEN

JUTÁNYOS ÁRAK

MELLETT

an szerencsém a n. é. helyi és vidéki közönség szives tudomására hozni, hogy évek óta fennálló s az erdélyi részekben már ismert, új gyorsajtókkal működő

KÖNYVNYOMDÁMAT

az utóbbi időben gazdagon felszereltem mindama kellékekkel, melyek nélkül a rohamosan haladó külföldi és grafikai művészettel lépést tartani szinte lehetetlen. Ez és a kitünő jó szakérők alkalmazása által abba a helyzetbe jutottam, hogy az üzletemből kikerült munkákat, csin, tisztaság és gondos kivitel tekintetében nyugodt lelkiismerettel merem a fővárosi elsőrangú nyomdák által ki-

állított munkák mellé állítani.

Különösen alkalmas könyvnyomdám **irodalmi művek, folyóiratok, heti- és napilapok, iskolai értesítők, részvényjegyek, díszesebbnél, díszesebb oklevelek, oklevelek, üdvözlő iratok, számlák, báli meghívók, tánczrendek, körlevelek, üzleti kártyák, gazdasági-, mag-, füszer és más árjegyzékek, névjegyek, szomorú-jelentések** stb.

szóval mindama nyomtatványok előállítására, melyeknek az izléses kiállítás belbecsét is emelni van hivatva, de éppen oly gonddal és jutányos árban készítik mindennemű **hivatalos** nyomtatványokat köz- és magán hivatalok részére, s ezeknél a nélkülözhetlen gyors előállítást tartom főként szem előtt.

A kiadásomban hentenként megjelenő „KÖZÉRDEK“ című lap, mely vármegyénk és városunk ügyeit kiváló gonddal tárgyalja s különösen szépirodalmi részével és díszes kiállításával a legjobb vidéki lapokkal versenyezhet, ajánlom a t. közönség becses pártolásába.

Alsófehérvármegye legnagyobb nyomtatványraktára nálam található.

Kiváló tisztelettel

Cirner J. József,
nyomdatulajdonos.

TANKÖNYVEK

TÖBBFÉLE

NYELVEN IGEN

DISZES

KIÁLLITASBAN

KÉSZITHETŐ.

NÉVJEGYEK

MINDENFÉLE

NAGYSÁGBAN.

A „KÖZÉRDEK“

megjelenik minden csásrnep reggel.

Előfizetési ára:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

A „KÖZÉRDEK“

kiadóhivatala, hirdetések közlését a legjutányosabb árért eszközli.

Nyilttéri közlemények díja előre fizetendő.

Nyilttér soronként 30 krajczár.

ÚJÉVI
ÜDVÖZLETEK
TÖBBFÉLE
SZINŰ BRONZZAL
AVAGY FESTÉK
NYOMTATÁSSAL.

SZOMORU
JELENTÉSEK
FÉNYEZETT
LAGPAPIRON
ARANY
VAGY EZÜST
NYOMÁSSAL.

NAGY
NYOMTATVÁNY-
RAKTÁR
KÖZIGAZGATÁSI
ÉS
KÖZSÉGI HIVATALOK
ÜGYVÉD
LELKÉSZ és TANÍTÓ
URAK
RÉSZÉRE.

A „Közérdek“ naptára, mely tartalom és kiállítás tekintetében páratlan. Ugyanitt rendelhető meg. Egy drb ára 30 kr.

Levélpapírok, dobozokban és a nélkül: arany, ezüst és bronznyomással.

Mérnököknek a legkombináltabb rovatozások, tervrajzok sokszorosítása, költségvetések nyomtatása stb.

